

AZ UNIVERZUM A KÉTES LÉTŰ ALIEN PRIZMÁIN ÁT

Mlodinow, Barrow, Hawking, Gribbin, Davies, és a többi kiváló kozmológus és fizikus Magyarországon is mind sűrűbben megjelenő műveiben, az ezredfordulós csillagász generáció írásaiban, az egyéni színezetek ellenére a *metodika* egyöntetű. Az Univerzum keletkezésének és fejleményeinek emberi módszerekkel való megértését célozzák meg valamennyien. Így lenne ez teljesen magától értetődő és még óvatosan sem megkérdőjelezhető, amennyiben emberi értelemmel, emberi műszerekkel, emberi eljárásokkal jutottunk volna már *valódi relevanciára* a világmindenség végső és szinte mindenkit izgató rejtelmeit illetően. De nem jutottunk mindmáig.

A készletünk az Univerzum történéseinek kiismeréséhez valójában igen szerény méretű szett. Létezik az emberi *ÉRZÉKELES* és *ÉRTELEM* valamint a mindkettőre ráépülő műszerek sora - s noha mindezekből számos ismeretünk ered immáron évezredek óta, másunk a pontos megismerés céljára már nincsen. Mivel az Univerzum keletkezésének és létének fő talányaival a történelem kezdetétől fogva küzdünk, tulajdonképpen természetes hogy lassanként többszáz külföldi kutatóban, filozófusban, teoretikusban fölélénkül a kísértés mostmár azon is elgondolkodni: vajon mire jutna a világmindenséget illetően egy egészen másféle szett, *AMI MINDENBEN ELTÉR AZ EMBERÉTŐL*. Vajon miképp ismerhetnénk meg egy ilyen jellegű szettet és egyáltalán mennyiben váltható valóra ez a mostanában megannyi emberben megvillanó remény? Az alábbi oldalakon megpróbálunk ennek utánagondolni.

*

Nem lesz egyszerű persze mindez. Nem mintha nem pattanhatna

elő akármikor és akárhonnan a merész ötlet: örömdetes volna valamilyen *alien* civilizáció *mindenestől másféle* és eredményesebb szettjére rátalálni - amennyiben persze volna valahol ilyen, volna *alien*, és engedné is. Ám mindaddig semminő *alien* civilizációtól nem jutott el semmiféle értékelhető jel ide. Nem mintha ezerszámra nem született volna már ötlet-sorozat vagy egyenesen ötletparádé a másféle szettről a századok során - elég emlékezni rá, mennyiféle remek szettet ruházott már ránk a *sci-fi*, vagy éppen az *ezoterikus gondolatvilág* (negyvennyolc vagy ötvenöt újdonság új érzékszervvel éppen úgy ellátva az emberi nemet, mint istenek és alistenek elméjével, vagy ezerféle *alien creature* mindentudó műszereivel). Ám tudományosabb természetű és valóságosabb mezőben szeretnénk maradni ennél.

Ez sem egyszerű azonban. Igazi tudós nem tekinti *tudományosan* tanulmányozhatónak se magát az állítólagos *alien* se a szettjét - legalábbis erre jutottunk a magunk részéről, amikor az eredménytelenség elősejtelmét mellőzve elkezdjük végignézni a szakirodalom *opusait*. Legalább föltevéséig, föltételezéséig szerettünk volna eljutni az idegen szettről és sok mindent mepróbáltunk ezért. *Posszibilisnek* látszó tudományos forrásokban idegen világról elejtett mondatokra próbáltunk rátalálni, máskor összefüggések magyarázatánál az érthetőséget szolgáló, merészen *imaginárius* példákra vadásztunk, megint máskor apróbetűs szövegek mélyén óvatos utalások és szeméremes *szordínóval* elmondott gondolatok után szimatoltunk - ám mindhiába.

Szerencsére a tudomány területén mindig vannak örök vagabundok, a szigorú egyetemi professzor álcája mögött megbűvó rendbontók és renitensek, máskor akadémikusi pulpitusokon ülő partizánok és eretnekek, méghozzá nem is szerény számban és számos országban - akik vélhetőleg elemző módon is elgondolkodtak már az

emberétől mindenben eltérő *alien* szett megismerésével összefüggő problémáson. Ám bárhol keresgélünk, nem találtunk a renitens csoporttól semmit - eltekintve néhány médiának szánt interjútól, pontosabban annak is az elnyelt negyedmondataitól, a viccelődésbe átfordított *passzusaitól*, vagy éppen a villámgyors gégekészörülésbe átvitt elnémulásaitól.

Van a korunkbeli kutatásnak ugyanakkor egy olyan ága, ahol sok szó esik a nem emberi intelligenciáról és működéséről. A híres *Search for Extraterrestrial Intelligence* (SETI - A Földönkívüli Intelligencia Keresése) nevű program ez, és számos változata, amely ma már meglehetősen sok szálon *permutálja* át a civilizációt. Szervezetek, testületek, bizottságok, albizottságok, projektek, scenáriók, skálák igen szép számú érvényesítése révén zajlik mindez - létezik CEV, CHZ, CLV, CVL, CME testület például, amennyiben cé-vel indítjuk el az előszámlálásukat, emellett IAA, IAF, IADC, INA, ISU, ITAR, ITU, amennyiben i-vel megyünk előre, valamint SETV, SETTA, SOHO, SOLIS, SEI, STS amennyiben es-sel zárjuk a sorolást. Van *Beaufort-skála*, *Fujita-skála*, *Kardasov-skála*, *Palermo-skála*, *San Marino-skála*, *London-skála*, *Rió-skála*, továbbá létezik CHURCH-TURING-hipotézis, ŐRSZEM-hipotézis, PALEOKONTAKT hipotézis, OMPHALOS-hipotézis - ám alighanem jobb itt megállnunk. Megdöbentő, hogy mennyire emberjellegűen, emberszínezetűen véli elképzelni ugyanis mind az *alien* mind az *unearth-civilizációt* ez a *research-program* és az összes variánsa. Az élet vagy szén-alapú, mint a mi glóbuszunkon, netán szilíciumra vagy ammóniára alapozódó, esetleg mesterséges - és itt pont van. Az *alien* nyilvánvalóan ugyanúgy *szervjellegű* érzékeléssel és *agyjellegű* értelmező működésekkel rendelkezik mint mi - és itt is pont van. Közös nyelvezetünk máris adva van, ez a matematika, esetleg a geometria vagy valaminő algoritmus, a műszaki eszközeink összehangolására szintén remek esély van - ráadásul ők is nyilván

wave-jelleggel sugározzák az információkat idefelé, mint ahogy mi odafelé. Fel a távcsövekkel és készülékekkel tehát, derítsük ki hogy hol léteznek - természetesen nehéz ez, megerőltető ez, ám az út végén a nagyszerű végeredmény vár... Ettől a velejéig *antropomorf* és *analóg* megközelítéstől sajnos *dezanropomorf* világfeldolgozó szett megismerése nem nagyon remélhető, a mindenben eltérő szetthez ezen az útvonalon nehezen juthatunk el.

Maradnak *dezanropomorf* karakterrel is törődő területként a kozmológiai, kozmogóniai, asztrofizikai vitaoldalak, számos szakterület internetes világtársaságának *agórái*. Nem tanácsos lebecsülni őket persze, szakértelemre épülő oldalak ezek, ide csillagjós, sarlatán, messiás, modern sámán, megszállottságtól égő szemű *alienimádó*, irgalmat nem ismerő *ezoterikus* író ritkán jön és elég gyorsan el is illan az alapos ismereteket igényelő és nehezen érthető szakmai szövegezés miatt. Tanult emberek szólalnak meg itt, részecskefizikusok, röntgenorvosok, elektromérnökök, és mások, akik a *parciális és impropius integráltól* ugyanúgy nem ijednek meg, mint a *sztóchiometria* újlatint, ónémetet, archaikus görögöt összevegyítő szőrnyszülött szószüleményeitől, vagy az *asztrofizikai* feladatgyűjtemények egyetemisták életét megnehezítő, sajtóhibás végeredményeitől. Akármennyire is tisztelendők a külföldi és hazai kozmológiai vitaoldalak azonban, és akármennyire is szóba jönnek itt már az *alien* prizmái is (és a prizmákkal összefüggő eljárások is, a *szegmentálás*, az *irrealizálás* és sok más, amit majd részletezünk is) ám az itt megszólalók sem jutnak messzire, amint az alábbi összegezés is elárulja.

*

A föltételezett földönkívüliek fölfoghatatlanul *dezanromorf* fogalomfélékkel, fölfoghatatlanul *dezanromorf* tapasztalatfélékkel, és

számos más egyébfélével is rendelkezhetnek akár. A fölfoghatatlant kerülve, a lefordíthatóan és kezelhetően *dezantropomorf* ismeret irányába próbálnak eljutni ezért a szakemberek az *agórán* - és messze nem ötletlenül. Számos szellemes javaslat van itt és az ötletszálak egyre csak szaporodnak - viszont ezek a szaporodó szálak rendre vagy elvarratlanul vagy vázaltszerűen odafércelt állapotban maradnak, így aztán az *agóra* sajnálatos módon átalakul a szellemesen csillogó, villogó, csapongó ötletparádé színterévé. Persze korántsem bárminő hallgatólagos csoportnorma viszi errefelé a megszólalókat mint egyéb internetes oldalakon - az ötletparádéba való sodródásnak más az oka: a megoldhatatlannak mutakozó nehézségsorozat. A *sziszifoszi* sziklacipelést cseréli itt az elfáradó *pszichikum* gondtalan ötletvillogtatásra, a mind meddőbb gondolkodási erőfeszítést jótállás nélküli szellemi sziporkázásra, a masszív gátaknak való nekifeszülést illékony virtuóztatásra. Amint hamarosan látni lehet, szinte áthághatatlanul masszív ugyanis az a gát, ami az *alien* ismeretlen vizeinek itteni megközelítői előtt áll... Idézünk néhány ötletet arra vonatkozóan: vajon miféle eljárásokat alkalmazhat az *alien*, és vajon miket is csinálhat másképpen mint mi, az *agórán* megszólalók szerint.

Szegmentálás. Cleopatra számártejjel megtöltött márvány medencében áztatja magát a pónijával együtt. E többezer éves idill alapvető *szegmentumai*, az isteni nő, a számártej, a póni, a márványmedence, a márványozott medencepart az ember számára világosan elkülönülnek, egy *alien* azonban esetleg már másképpen *szegmentál*, például csupán a szerves anyag és a szervesetlen anyag szétválasztása szerint. Ez esetben az isteni nő, a számártej, a póni együttesen és egymásba mosódva adja az első *szegmentumot*, mint szerves anyag, a márványmedence és a márványozott medencepart pedig szintén együttesen és egymásba mosódva a másodikat, mint szervesetlen anyag. Ez persze eddig csupán egy *antropomorf* példa,

és annak is egyszerű - szerves anyaggal, szervetlen anyaggal, az emberi civilizáció elemeivel. Ezerféleképpen *szegmentálható* viszont a világmindenség. Méghozzá *dezanropomorf* módokon is, vagy éppen általunk nem ismert *antropomorf* módokon is, olyan módokon is akár ami a világelemző matematikánkkal esetleg utólérhető - így a szettkeresésnek ez az útvonala eddig még rendben is volna, és az úton végigmenve akár még egy világmegismerő *alien* prizma is előtűnhetne éppen. Ám ha lelkesen hozzákezdeneink kiszámítani, valószínűsíteni, vagy valami más, akár az antropomorfizmusnak ellentmondó módon elcsípni azokat a *szegmentálásokat*, amelyeket a lehetséges *szegmentálások* végeláthatatlan özönéből egy *alien* netán alkalmaz, akkor már igen nagy gondban volnánk. Mintha *tűt* (helyesebben a tű tulajdonságainak a töredékét tartalmazó *tűféleséget*) keresnénk a szénakazalban.

Parallelizálás. Lassítsuk le a denevértől fölfogott, de a fülünk által érzékelhetetlen ultrahangokat az általunk érzékelhető sávba, és máris meghallgathatjuk miket is észlel a röpülő éjjeli emlős - persze csupán a párhuzamát. Ami fölfoghatatlan, vagy a legtágabb fantáziával is elképzelhetetlen az emberi élőlény számára, annak ugyanis valaminő párhuzama esetleg még megjeleníthető a mi világunkban is. Ismeretes, hogy kilencdimenziós fejleményeknek létezik, ha szegényesen is, nyolcdimenziós vagy éppen ötdimenziós párhuzama, a mi háromdimenziós világunk is elsekélyesíthető és síkká *parallelizálható*, és sorolhatnánk. Nem lehet kizárni, hogy amit egy esetleges *alien* művel, annak van valamilyen párhuzama a mi szintünkön is. Hogy a föltételezett földönkívüliek világmegismerő művelete esetleg *parallelizálható* és így nagyobb vagy apróbb, ám áruló nyoma megjelenhet vagy megjeleníthető a mi övezetünkben, az még alighanem rendben is volna. Ám a *dezanropomorf* prizmának és annak amit a prizma révén az *alien* észlel, sajnos még így sincs mód a nyomába eredni. Ezerféle és fajta, *parallelizálható*

műveletet végezhet ugyanis az *alien* és ennek szintén ezerféle párhuzamos nyomata vagy nyoma adódhat - így aztán a változatok özöne miatt és mellé még sok egyéb miatt aligha van mód megbízhatóan utánaszámolni vagy más módon elcsípni: mi is ez a nyom, és minek a párhuzama is ez. Tűféleséget keresnénk a szénakazalban megint.

Irrealizálás. Ha belegondolunk, hogy mit is jelent egy olyan világmegismerő szett, ami *mindenben eltér* az emberétől, akkor mindenek előtt az *értelem* és az *érzékelés* mindenestől való mellőzésére szükséges számítanunk, s emiatt számtalan olyan eredményre, ami az emberi értelem és érzékelés számára *nem igaz*. Semmi baj belőle, hiszen kiválóan otthonosan vagyunk az olyan események és jelenségek világában amelyekről mindenkinek nyilvánvaló: egyetlen árva elemük *nem igaz*. És korántsem kizárólag taszító tapasztalatokkal - hiszen hol lélekemelőnek találunk, hol tanulsággal telinek vélünk, máskor pedig egyenesen szépnek ítélünk számtalan mindent, ami se nem valóságos, se nem igaz. Mese, legenda, film, irodalom, és sorolhatnánk. Márpedig a hatalmas halmazában mindannak a rengeteg mindennek, ami az emberi értelem és érzékelés szerint *nem igaz*, meglapulhat számos olyan elem is, amit éppenséggel a nem emberi szett is előállíthat. Próbáljuk tehát átvilágítani az általunk áttekinthető óriási válótlansághalmazt az *alien* ismereteinek megközelítésére, sőt akár a világmegismerő idegen prizma elérésére is. Szempontok beláthatatlan bősége szerint van mód előrejutni változatos matematikai eljárásokkal - ám épp ebből a rózsaszín ígéretességből jön elő a probléma. A beláthatatlan bőség ugyanis nem csupán a szempontok végeláthatatlan sorára vonatkozik - sajnos méginkább érvényes ez a *nem igaz*, a *nem reális*, a *valótlan* jelenségek átvilágítandó óriáshalmazára is... Tűféleség a szénakazalban ismét.

Ellentétezés. Itt az anyag és az antianyag ellentétpárja jelenti az alapot. Ellentétes töltésekkel bíró, a proton, neutron, elektron pozícióiban antiprotonnal, antineutronnal, pozitronnal rendelkező, és ezekből galaktikává épülő világokban, az úgynevezett antivilágokban, az elektromosan ellentétes módon összeépülő *szubsztancia*, egy ottani *alien* civilizáció számára esetleg egészen másféle világmegismerő szettet eredményezhetett mint az emberé, az *agórán* megszólalók szerint. Akár bele is törődhetünk a föltételezésükbe, hiszen a világegyetem általunk megfigyelhetetlen, ám a megfigyelhetőnél messze nagyobb részén a csillagászat valóban megengedi az antivilágokat. Az *alien* prizmájáig azonban így se nagyon van mód eljutni. Az antiprotomból, antineutronból, pozitronból megépülő világ *permutációja* ugyanis véghetetlenül nagy és minőségileg is véghetetlenül változatos, ezért aztán aligha van mód utánaszámolni vagy valaminő eljárással elcsípni, vajon miképp ellentétez egy megismerés-szerű művelet során arrafelé az *alien* (ha ott van egyáltalán)... Tűféleség és szénakazal ezuttal is.

Véletlennék korántsem tekinthető a fentiek következtében, hogy kellő kidolgozása az idegen szettek irányába araszoló javaslatoknak nincs az *agórán*. A kozmológiai és kombinatorikai kalandtúrára csábító elgondolás szintjén megáll minden művelet, noha van éppen elég: *panteizálás*, *szisztematizálás*, és sorolhatnánk. Bár nem részletezzük ezeket mostmár, annyit azért ideírnánk: ezekkel az eljárásokkal is vagy a szénakazal mellé érkezünk meg, mint eddig, vagy pedig más járhatatlan útvonalra jutunk... A tudomány és féltudomány tőlünk föllelt forrásai közül a legutolsó is kimerül ezzel sajnos. Hiába próbáltuk meg áttekinteni nagy igyekezettel a problémával összefüggő szakirodalmat is, és az övezeteit is, az ígéretes szettnek változatlanul semmi nyomravezető jele sehol. Ám komolyabb baj is van ennél, amint alább szólni szeretnénk róla.

Korunk tudományában fölmerült már, hogy kezd túlhaladottá lenni a kizárólagosan az ÉRTELMET és ÉRZEKELÉST tudományalappá tévő, a titkok tömegét a képletekből kihagyó, az észleletlent és észlelhetetlent, valamint a megértetlent és megérthetlent az egyenletekben nem jelölő szemlélet. Szimpátiával gondolunk erre a nézetre mi is. Igaznak találjuk, hogy a $T = P + R$ összefüggést szerencsésebb volna inkább $T = P+R+U+I$ alakban megadni (egy egyszerű igazságösszefüggésről van szó, ahol az első esetben a t (truth) igazság nem más mint p (perceivable) észlelés-halmaz és r (rationality) racionalitás-halmaz eredményeinek összessége - a második esetben pedig az u (unperceivable) az észleletlenség-halmazt, az i (irrationality) pedig a megértetlenség-halmazt jelöli). Ugyanis a fősoroltak számbavétele mindeképpen reálisabb igazságösszefüggést eredményezne, sőt jelen állapotunkban esetleg még magát az ideális igazságösszefüggést is alighanem megadhatná. Ám tudnunk kell közben, hogy kezdeni már - szintén jelen állapotunkban - sajnos nem sokat sikerülne ezzel: ugyanis számos ismeretünk esetében se az u , se az i elemeiről sejtésünk sincs micsoda, nulla áll a pozícióiban vagy netán más, szám, jel, szimbólum vagy valami egész más - így aztán végképp nem jutnánk messze ezzel az összefüggéssel az alien esetében sem, és inkább csak az álmodozás érzete az, ami előszívárog innen.

Abból, hogy a földönkívüliek kapcsán a TUDOMÁNY beszédesen hallgat, a SETI beszél és beszél de a *dezanthropomorf* közelítést kerüli, az AGÓRA a tú helyett rendre a szénakazalhoz érkezik, alighanem észrevehető az emberétől mindenben eltérő szettek megcélzásának álmodozó színezete is... Filozófiailag föllekesítő, lélektanilag hiteles, logikailag hibamentes lehet ugyan a szükös vagy csődös emberi szett ellenébe a mindenestől nem emberi szettet

odaállítani mint igéretesebb világmegismerő eszközt - ám odaállítani egyszerű, viszont megtalálni, vagy csupán megközelíteni is ezt az ismeretlen és esetleges valamit már eléggé reménytelen. Alighanem bele kell törődnünk, hogy nem szerezhettük meg az izgalmas *alien* szettet, nem nézegethetjük a világot az izgalmas *alien* prizmán át, és még magáról a prizmáról se nagyon gyaníthatunk meg semmit. Ráadásul, még hozzá igen nagy valószínűséggel, *alien* sincs a világmindenségben... Alighanem a magunk szettjére vagyunk utalva.

[IRODALOMJEGYZÉK: Ld. a könyvben, ISBN 978-963-88609-6-5]